

SENTENCJA WYROKU

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR (del.) Bogusław Glinka

Protokolant : Anna Ogrodnik

po rozpoznaniu w dniu 9 maja 2014r. w Świdnicy

sprawy z powództwa E. N. i M. N.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w Ł.

o zapłatę kwot 260.060,46 zł i 255.000,00 zł

I. zasądza od strony pozwanej (...) Spółka Akcyjna w Ł. na rzecz powódki E. N. kwotę 45.060,46 zł.000 zł (czterdzieści pięć tysięcy sześćdziesiąt złotych czterdzieści sześć groszy) z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot:

- 40.000,00 zł od dnia 6 listopada 2012r. do dnia zapłaty,

- 5.060,46 zł od dnia 24 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od strony pozwanej (...) Spółka Akcyjna w Ł. na rzecz powoda M. N. kwotę 65.000 zł (sześćdziesiąt pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 6 listopada 2012r. do dnia zapłaty,

III. w pozostałym zakresie powództwa oddala,

IV. nakazuje stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Świdnicy kwotę 4.899,00 zł tytułem brakujących kosztów sądowych od której powodowie byli zwolnieni;

V. zasądza od powódki E. N. kwotę 4.688,72 zł oraz od powoda M. N. kwotę 3.500,12 zł na rzecz strony pozwanej tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IC 841/13

UZASADNIENIE

Powódka E. N. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej (...) S.A. w W.:

1. w imieniu własnym kwoty 260 060,46 zł w tym:

- 170 000 zł tytułem odszkodowania z odsetkami ustawowymi od dnia 18.03.2009 r. do dnia zapłaty,

- 85 000 zł tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od dnia 06.11.2012 r. do dnia zapłaty,

- 5 060,46 zł tytułem zwrotu kosztów pochówku męża z odsetkami ustawowymi od dnia 09.11.2006 r. do dnia zapłaty,

2. w imieniu małoletniego syna M. N. kwoty 255 000 zł, w tym:

- 165 000 zł tytułem odszkodowania z odsetkami ustawowymi od dnia 18.03.2009 r. do dnia zapłaty,

- 90 000 zł tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od dnia 06.11.2012 r. do dnia zapłaty

oraz kosztów procesu według norm przepisanych, z tym, że na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku wniosła o zasądzenie kosztów procesu przedkładając spis kosztów.

Na uzasadnienie żądania wskazała, że w dniu 09 lipca 2006 r. w B. doszło do wypadku komunikacyjnego, spowodowanego przez A. G., który kierujący samochodem marki N. o nr rej. (...), nie dostosował prędkości do do panujących warunków na drodze i przy ograniczeniu prędkości do 60 km/h jechał z prędkością 105-110 km/h wskutek czego na łuku drogi stracił panowanie nad pojazdem, zjechał na przeciwny pas ruchu i zderzył się czołowo z jadącym prawidłowo z przeciwnego kierunku samochodem marki D. (...) o nr rej. (...), kierowanym przez J. N., w który to samochód uderzył następnie motocykl Y. o nr rej. (...), którym kierował K. K., w wyniku tego wypadku J. N. doznał obrażeń ciała w następstwie których zmarł. Pojazd sprawcy wypadku ubezpieczony był u strony pozwanej (...) S.A. J. N. był mężem powódki E. N. i ojcem małoletniego powoda M. N.. Na skutek śmierci męża i ojca sytuacja majątkowa powodów uległa znacznemu pogorszeniu. Zmarły pozostawił z żalobie żonę i syna, z którymi prowadził wspólne gospodarstwo domowe. Bezpośrednim skutkiem przedmiotowego zdarzenia jest pogorszenie sytuacji życiowej powodów. Małżonkowie i syn byli bardzo zżyci, łączyła ich silna więź emocjonalna. J. N. pracował w Niemczech prowadząc firmę budowlaną i zarabiał średnio 18 000 zł miesięcznie. Rodzinie wystarczało na podstawowe potrzeby, a także wyjazdy na wakacje. Zmarły pomagał także swoim rodzicom i teściom. Powódka nie jest w stanie sprostać bez pomocy męża wszystkim obowiązkom, opłacić podstawowych rachunków, kupić środki potrzebne do codziennego życia. Powódka mieszka z synem u rodziców zajmując pokój o pow. 16m², uzyskuje wynagrodzenie 1 100 zł miesięcznie, a małoletni otrzymuje rentę rodzinną od strony pozwanej w wysokości 1060 zł miesięcznie. Przedmiotowa szkoda została zgłoszona przez powódkę za pośrednictwem pełnomocnika. Strona pozwana wypłaciła na rzecz powódki 30000 zł oraz na rzecz powoda 35000 zł odszkodowania i mimo odwołania od takiej decyzji powodów w piśmie z 06.11.2012 r. podtrzymała stanowisko. Pełnomocnik powodów w dniu 21.11.2012 r. wystosował do strony pozwanej wezwanie do zapłaty i strona pozwana wypłaciła powódce 15000 zł i powodowi 10000 zł zadośćuczynienia. Zwróciła też powódce koszty pogrzebu w wysokości 4 471,94 zł z poniesionych przez powódkę łącznych kosztów 9 532,40 zł, dlatego zasadnym jest żądanie dopłaty kwoty 5060,46 zł na podstawie art. 446 § 1 k.c. Zdaniem powódki poniesione koszty mieściły się w kosztach bezpośrednio związanych z pogrzebem i odpowiadały miejscowym zwyczajom. Nie podlegał zaliczeniu - według powódki, powołującej się na uchwałę SN z 27.03.1981 r. III CZP 6/81 - na poczet poniesionych kosztów pogrzebu zasiłek wypłacony na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Powodowie uważali, że należne im jest także odszkodowanie na podstawie art. 446 § 3 k.c. związane z uszczerpieniem środków utrzymania oraz pogorszeniem sytuacji życiowej, polegającej na uczuciu osamotnienia, osłabieniu energii życiowej, trudnościach życia codziennego i braku umiejętności zaakceptowania śmierci osoby bliskiej. Roszczenie o zadośćuczynienie powodowie wywiedli z art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. na skutek pozbawienia ich możliwości czerpania szczęścia z łączących ich wspólnych więzi rodzinnych, a utrata męża i ojca była dla powodów przeżyciem bardzo bolesnym, gdyż ze zmarłym łączyła ich niezwykle silna więź emocjonalna. Roszczenie o odsetki od żądanych kwot powodowie uzasadniali treścią art. 481 k.c. w zw. z art. 817 k.c. i art. 14 § 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, wskazując na obowiązek wypłaty odszkodowania w terminie 30 dni od zgłoszenia szkody lub 14 dni od wyjaśnienia okoliczności zdarzenia, jednak nie później niż w terminie 90 dni, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń lub wysokość odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości na koszt powodów.

W uzasadnieniu stanowiska uznała co do zasady swoją odpowiedzialność za szkodę wynikłą z wypadku drogowego z dnia 09.07.2006 r., w którym śmierć poniósł J. N., w związku udzieleniem sprawcy wypadku ochrony ubezpieczeniowej od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z ruchem jego pojazdu oraz przyjęcie odpowiedzialności za sprawcę szkody oraz potwierdziła wypłacenie powodom: E. N. 15000 zł zadośćuczynienia i 30000 zł odszkodowania oraz M. N. 10000 zł zadośćuczynienia i 35000 zł odszkodowania

oraz renty po 1060,39 zł miesięcznie. Jednocześnie strona pozwana nie uznała, co do zasady i wysokości roszczeń powodów o zapłatę zadośćuczynienia oraz odszkodowania dalej idących. W zakresie odszkodowania strona pozwana stwierdziła, że powodowie nie wykazali, by doszło do znacznego pogorszenia ich sytuacji życiowej, gdyż powodowie nie wykazali, by zmarły zarabiał 18000 zł miesięcznie, gdyż kwota wskazana w pozwie wynika jedynie z danych za grudzień 2005 r., nie uwzględnia to kosztów utrzymania i działalności zmarłego w Niemczech. Ponadto powódka pracuje i zarabia 1100 zł miesięcznie. Zdaniem strony pozwanej wypłacone z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej powodów świadczenia winny wyczerpywać ich roszczenia z tego tytułu. Co do żądania zadośćuczynienia – strona pozwana – nie kwestionując olbrzymiej tragedii, jaka spotkała powodów, wskazała na brak podstaw do przyznania dalszego zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Powodowie nie wskazali, które z dóbr osobistych z art. 23 k.c. i w jaki sposób pozwany naruszył, że nie udowodnili wysokości żądanego zadośćuczynienia, które powinno być „odpowiednie” i adekwatne do przeciętnych warunków życia społeczeństwa, wobec czego żądane kwoty są wygórowane. W odniesieniu do żądanego zwrotu kosztów pogrzebu strona pozwana dalsze żądanie ponad kwotę wypłaconą uznała za nieuzasadnione i odmówiła wypłaty odszkodowania. Zakwestionowała także żądanie w zakresie odsetek od zadośćuczynienia, wskazując iż powinny one być liczone dopiero od chwili wydania wyroku, a nie od dnia zgłoszenia szkody.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 09 lipca 2006 r. w B.doszło do wypadku komunikacyjnego, spowodowanego przez A. G., kierującego samochodem marki N.o nr rej. (...), który nie dostosował prędkości do do panujących warunków na drodze i przy ograniczeniu prędkości do 60 km/h poruszał się z prędkością 105-110 km/h, wskutek czego na łuku drogi stracił panowanie nad pojazdem, zjechał na przeciwny pas ruchu i zderzył się czołowo z jadącym prawidłowo z przeciwnego kierunku samochodem marki D. (...)o nr rej. (...), kierowanym przez J. N., w który to samochód uderzył następnie motocykl Y.o nr rej. (...), którym kierował K. K.. W wyniku tego wypadku J. N.doznał obrażeń ciała w następstwie których zmarł. Sprawca wypadku A. G.skazany został wyrokiem Sadu Rejonowego w K.z dnia 08 marca 2010 r. sygn. akt II K 12/07, za czyn z art. 177 § 1 k.k. i art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat 4, a wyrok ten utrzymany został w mocy przez Sąd Okręgowy w Ś. wyrokiem z dnia 22 czerwca 2010 r. sygn. akt IV Ka 367/10. J. N.nie przyczynił się do zaistnienia wypadku. Pojazd sprawcy wypadku ubezpieczony był w u strony pozwanej (...) S.A.

Dowód: odpis wyroku w sprawie IV Ka 367/10,

opinia biegłego L. B. z dnia 24.11.2006 r.,

zaświadczenie lekarskie z dnia 17.07.2006 r.,

polisa (...) Nr (...) - (...)

J. N. był mężem powódki E. N. i ojcem małoletniego powoda M. N.. Powód M. N. urodził się w dniu (...) i w chwili wypadku ojca miał 8 lat. Małżeństwo powódki i J. N. zostało zawarte w dniu 26 kwietnia 2003 r. J. N. zmarł w dniu 09 lipca 2006 r. na miejscu wypadku, na skutek odniesionych obrażeń ciała.

Dowód: odpis aktu urodzenia powoda,

odpis aktu małżeństwa powódki z J. N.

odpis aktu zgonu J. N.,

częściowo przesłuchanie powódki

Rodzina powodów z J. N.funkcjonowała prawidłowo, łączyły ich normalne więzi emocjonalne, osłabione przez pracę J. N.w Niemczech. J. N.był pierwszym chłopakiem powódki, a później jej mężem. J. N.przed śmiercią pracował w Niemczech, gdzie w dniu 25 lipca 2005 r. rozpoczął prowadzić jednoosobową firmę budowlaną. Jego dochód za

okres od lipca do grudnia 2005 r. wyniósł 4546 euro, a za okres od 25 lipca 2005 r. do 22 maja 2006 r. 12550 euro. J. N.z B.do kraju przyjeżdżał przeciętnie co tydzień, zdarzało się, że nie było go maksymalnie przez okres 3 tygodni, czy raz, gdy doznał urazu w pracy, przez miesiąc. W B.J. N.mieszkał ze szwagrem, któremu płacił 100 euro miesięcznie. Wyżywienie zabierał z domu rodzinnego. Przed śmiercią J. N.posiadał samochód D. (...)rocznik (...), w którym uczestniczył w wypadku, a powódce na rok przez wypadkiem kupił samochód D. (...)rocznik (...). Małżonkowie nie mieli oszczędności, J. N.nie przekazywał środków zarobionych w Niemczech na rachunek bankowy. Powódka z mężem i synem mieszkali w domu rodziców, zajmując pokój 16 m². J. N.pomagał finansowo rodzicom. J. N.za 2005 r. złożył zeznanie podatkowe w Urzędzie Skarbowym w Z., w którym wykazał dochód w wysokości 53,80 zł. Za rok 2004 zeznanie nie wykazało dochodu. Powódka przed śmiercią męża pracowała sezonowo przy sprzedaży łodów z wynagrodzeniem ponad 1000 zł miesięcznie.

Dowód: częściowo przesłuchanie powódki,

dokumentacja księgowa J. N. wraz z tłumaczeniem,

zgłoszenie działalności gospodarczej z 28.07.2005 r. wraz z tłumaczeniem

zaświadczenia Urzędu Skarbowego w Z.

Po śmierci męża powódka korzystała z pomocy lekarza psychiatry J. P.. Obecnie powódka nadal mieszka z synem u rodziców. Pracuje, uzyskując wynagrodzenie w granicach do 1 300 zł miesięcznie, a małoletni otrzymuje rentę od strony pozwanej w wysokości 1060,39 zł miesięcznie. Powódka za środki otrzymane tytułem odszkodowania kupiła mieszkanie do remontu. Powódce bardzo brakowało męża po wypadku. Był głową rodziny, jak był to nie musiała się o nic martwić. Wyjeżdżali na wakacje praktycznie co lato. Jak mąż przyjeżdżał jeździli na wycieczki po okolicy, czy do Z.. Po śmierci J. N. powodowie nie byli na wakacjach. Małoletni powód bardzo przeżył śmierć ojca. Obecnie nie wspomina o ojcu, ale na jego biurku zawsze leży chusteczka ojca, którą ten zawsze miał przy sobie, albo słonik z mosiądzu na szczęście od ojca. Powódka nie miała problemów wychowawczych z synem. Powód miał trudności z nauką, osiągając słabe wyniki. Obecnie uczęszcza do III klasy gimnazjum. W związku z wynikami zostaje mu tylko szkoła zawodowa. Ojciec, gdy żył bardzo rozpieszczał syna. Teraz zdarza się, że powód zamyka się w pokoju, leży i patrzy w sufit. Gra jednak z kolegami w piłkę. Ma dobry kontakt z dziadkiem i młodszą siostrą, z którą lubi przebywać.

Dowód: częściowo przesłuchanie powódki,

zaświadczenie lekarskie z dnia 28.08.2006 r.

Powódka poniosła koszty pogrzebu w kwocie 9 532,40 zł, w tym buty dla zmarłego 79 zł, wiązanka pogrzebowa i wieniec 150 zł, usługa pogrzebowa 4301,40 zł i postawienie nagrobka 5002 zł.

Strona pozwana wypłaciła powódce odszkodowanie w kwocie 4471,94 zł tytułem kosztów pogrzebu męża (niesporne). W dniu 18 marca 2009 r. strona pozwana przyznała i wypłaciła na rzecz powodów odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej, na podstawie art. 446 § 3 k.c. w wysokości: powódce 30000 zł i powodowi 35000 zł. W dniu 22 kwietnia 2009 r. przyznano powodowi rentę na podstawie art. 446 § 2 k.c. w kwocie 1060,39 zł miesięcznie oraz wypłacono skapitalizowaną rentę za okres od dnia wypadku w kwocie 37855,89 zł. i mimo odwołania od takiej decyzji powodów w piśmie z 06.11.2012 r. podtrzymała stanowisko. Pełnomocnik powodów w dniu 21.11.2012 r. wystosował do strony pozwanej wezwanie do zapłaty dalszego odszkodowania i zadośćuczynienia i strona pozwana wypłaciła powódce 15000 zł i powodowi 10000 zł zadośćuczynienia. Zwróciła też powódce koszty pogrzebu w wysokości 4 471,94 zł z poniesionych przez powódkę łącznych kosztów 9 532,40 zł (niesporne).

Dowód: faktura VAT nr (...),

faktura VAT nr (...),

faktura VAT nr (...),

faktura VAT nr (...),

decyzja wypłaty odszkodowania z dnia 18.03.2009 r.,

decyzje wypłaty odszkodowania z dnia 22.04.2009 r.,

odwołanie do Zarządu (...) z dnia 05.10.2012 r.

decyzja o odmowie wypłaty odszkodowania z dnia 06.11.2012 r.,

przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 21.11.2012 r. z potwierdzeniem odbioru,

decyzja wypłaty odszkodowania z dnia 14.12.2012 r.

Powołani w sprawie biegli psychiatra A. H. i psycholog W. H., wydali wspólną opinię, w której zawarli następujące stwierdzenia:

- Małżonkowie po urodzeniu się syna funkcjonowali oddzielnie, powódka pracowała z Polsce, zmarły w Niemczech i stan ten trwał około 6-7 lat. Małoletnim synem opiekowali się dziadkowie i ciotka. Wiąż emocjonalna i rodzinna małżonków i małoletniego nie była nazbyt głęboka. Okres żałoby po zmarłym u powódki przebiegał w sposób niepowikłany, mieszczący się w granicach fizjologicznej żałoby. Powódka nie korzystała z pomocy psychologa lub lekarza psychiatry. Po śmierci męża, powódka z innego związku urodziła córkę, która ma obecnie 5 lat. Zatem realność śmierci męża została prawidłowo przyswojona przez powódkę, utrata stała się elementem jej pamięci autobiograficznej. Powódka odnalazła drogę do odczuwania radości życia. Wspomnienia bólu i cierpienia związanego z utratą, nie zaburzą jej codziennego funkcjonowania.
- Małoletni syn słabo pamięta ojca. Od wczesnego niemowlęstwa był najbardziej związany z dziadkiem, a w nauce pomagała mu ciotka. Wiąż emocjonalna powoda i zmarłego ojca również nie była zbyt głęboka. Teraz, gdy powód wchodzi w okres rozwojowy kryzysu tożsamości, odczuwa brak ojca, szczególnie, że czuje się osamotniony w rodzinie, w której inni dorośli zajmują się swoimi sprawami i tak naprawdę mało uczestniczą w jego trudnościach, doświadczeniach i problemach codziennych i rozwojowych. Śmierć ojca zmieniła życie powoda w ten sposób, że spowodowała osierocenie powoda. W rozwoju małoletniego zabrakło ojca jako wzorca w rodzinie i na tle społecznym. W okresie adolescencji, w który małoletni wkacza, brak ojca może powodować u powoda trudności w odnalezieniu się w strykturze społecznej. Słabnący z wiekiem dziadek, z dominacją innych wartości życiowych niż ojcowie, mimo silnej więzi z wnukiem nie jest w stanie sprostać naturalnym potrzebom rozwojowym powoda. Żal z powodu braku ojca może u powoda pojawiać się w różnych okresach życia, ale bez cech żałoby powikłanej.

Dowód: opinia sądowo-psychiatryczna z dnia 20.01.2014 r.

Okoliczności sprawy były, co do zasady niesporne, opierały się na dokumentach i zeznaniach powódki, a także opinii sądowo-psychiatrycznej, na których Sąd się oparł ustalając stan faktyczny, a którym dał wiarę w zakresie, w jakim nie pozostawały w sprzeczności z pozostałymi dowodami. Z tej przyczyny odmówił wiarygodności zeznaniom powódki w tej części, w której twierdziła, że zmarły mąż J. N. prowadząc działalność gospodarczą w Niemczech osiągał dochody równe (...) miesięcznie, a także, gdy wskazywała, że przywoził i przekazywał jej tygodniowo gotówkę około 600 euro, gdyż twierdzenia te pozostawały w sprzeczności z dokumentami z biura rachunkowego, wskazującymi, że faktury na sumę 5100 euro wystawione w grudniu 2005 r. obejmowały cały okres rozliczeniowy 2005 r., a więc od zarejestrowania działalności w lipcu do końca grudnia 2005 r. oraz z opisem standardu życia małżonków przed śmiercią J. N.. Dlatego twierdzenia o dochodach męża i ojca powodów rzędu kilkunastu, a nawet kilkudziesięciu tysięcy miesięcznie nie zostały przez powodów wykazane, a wnioski wyciągnięte o wysokości tych dochodów oparte na przedłożonych

dokumentach bezpodstawne. Ponieważ pełnomocnik powódki cofnął wniosek o przeprowadzenie dowodu z akt szkody strony pozwanej, Sąd pominął wskazany dowód.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwa są częściowo zasadne.

Powódka zgłosiła kilka roszczeń, a mianowicie w imieniu własnym i syna o zadośćuczynienie na podstawie art. 24 i 448 k.c., w imieniu własnym i syna o odszkodowanie na podstawie art. 446 § 3 k.c. oraz w imieniu własnym o zwrot kosztów pochówku na podstawie art. 446 § 1 k.c.

W zasadzie podstawy odpowiedzialności strony pozwanej za sprawcę szkody były niesporne, bowiem strona pozwana wypłaciła w ramach każdego z roszczeń określoną sumę, która nie satysfakcjonowała powodów.

Ponieważ zdarzenie komunikacyjne, w którym poniósł śmierć J. N. miało miejsce w dniu 09 lipca 2006 r., a więc przed nowelizacją art. 446 k.c. polegającą na dodaniu § 4 obejmującego zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej, ugruntowane jest stanowisko judykatury, że do zdarzeń sprzed dnia 3 sierpnia 2008 r. podstawy tej upatrywać należy w art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i art. 24 k.c., jako naruszeniu dóbr osobistych. Jako podstawę odpowiedzialności strony pozwanej za sprawcę wypadku komunikacyjnego, należy wskazać także art. 822 k.c. o umowie ubezpieczenia i art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

W zakresie zadośćuczynienia Sąd uznał roszczenia powodów za częściowo zasadne, a kwoty przyznane przez stronę pozwaną w postępowaniu przedsądowym za symboliczne. Truizmem będzie stwierdzenie, że na skutek śmierci męża i ojca powodowie doznali traumatycznych przeżyć, których ocena jest niezmiernie trudna. Z jednej strony powodowie ze zmarłym stanowili udaną rodzinę, do której J. N. wracał z pracy za granicą przy każdej okazji, spędzali wspólnie czas, jeździli na wycieczki, wakacje, ojciec bawił się z synem, rozpieszczał go, a żona miała w nim wsparcie i pomoc finansową i duchową. Z drugiej strony powód był „eurosierotą”, tak bowiem nazywa się obecnie dzieci rodziców pracujących za granicą. Ponieważ jedynie ojciec pracował w Niemczech, więc powoda można określić jako „półeurosierotę”. Miało to znaczenie także dla głębokości więzi i przeżyć powodów po śmierci ojca. J. N. wszak nie uczestniczył w codziennym życiu rodziny, był weekendowym gościem, wówczas rozpieszczał syna, spędzał z nim czas, jednak nie uczestniczył w jego edukacji, nie odrabiał z synem lekcji na co dzień, nie rozwiązywał jego problemów z nauką i poza szkołą. Stąd biegli psychiatra i psycholog ocenili ich więź jako niezbyt głęboką, a przeżycia związane ze śmiercią osoby bliskiej, jako żałobę niepowikłaną. Powód był silniej związany z dziadkiem, niż z ojcem. Natomiast powódka, mimo trwającego związku nieformalnego z J. N. i posiadaniem wspólnego dziecka, dopiero w 2003 r. zawarła z nim małżeństwo, gdy syn miał już 5 lat, a zatem przed wypadkiem byli zaledwie trzy lata małżeństwem, co wskazuje z jednej strony na dobre relacje małżonków, jednak świadczy też, że ich więź rodzinna i emocjonalna przez osobne życie nie była nazbyt głęboka. Z drugiej strony śmierć męża i ojca powodów zniweczyła ich wspólną przyszłość i plany, możliwość wzajemnego wsparcia i pogłębiania więzi rodzinnej i emocjonalnej. Powodowi wchodzącemu w wiek adolescencji może brakować ojca i powodować trudności w odnalezieniu się w strukturze społecznej. Dotychczasowy okres po śmierci ojca spowodował osierocenie powoda jako dziecka i pozbawienia go wzorca roli w rodzinie i społeczeństwie. Dlatego Sąd uznał, że przyznana powódce kwota 10000 zł i powodowi kwota 15000 zł tytułem zadośćuczynienia jest zbyt niska i nieadekwatna do doznanego uszczerbku niemajątkowego. Utrata męża i ojca jako filaru życia rodzinnego w aspekcie naruszenia więzi rodzinnych powodów, jako ich dobra osobistego, uzasadnia przyznanie im dodatkowego zadośćuczynienia w kwotach odpowiednio wyższych, powódce należną sumę Sąd podwyższył do łącznej kwoty 55000 zł, zasądzając na jej rzecz kwotę 40000 zł (pkt. I sentencji wyroku), natomiast należne powodowi zadośćuczynienie podwyższono do łącznej sumy 75000 zł, zasądzając brakujące 65000 zł (pkt II sentencji wyroku). Warto wskazać, że powódka prawidłowo przyswoiła realność śmierci męża, odnalazła drogę do odczuwania radości życia, a wspomnienia bólu i cierpienia po śmierci męża nie zaburzają jej codziennego funkcjonowania. Powódka może budować nowe relacje partnerskie i więzi małżeńskie, natomiast powód utracił ojca, będąc w okresie dzieciństwa i brak ojca, którego nie zastąpi inna osoba, będzie odczuwał jeszcze w przyszłości.

Według wypracowanych w orzecznictwie kryteriów wysokość zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych wskutek śmierci osoby bliskiej winna być uzależniona przede wszystkim od indywidualnej oceny sytuacji, jaka panowała w rodzinie przed śmiercią osoby bliskiej i jakiej można by się spodziewać, gdyby do tej śmierci nie doszło. Nie ulega też wątpliwości, że znaczenie ma bliskość relacji emocjonalnych, jak również ocena wpływu śmierci osoby bliskiej na stan psychiczny uprawnionego. Utrata osoby najbliższej zawsze wywołuje ból i jego odczuwanie jest niewątpliwe. Świadczenie "odpowiednie" ma na celu naprawienia doznanej krzywdy. Przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego, wysokość zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. To ostatnie pojęcie sprecyzowane zostało w taki sposób, że nie może być wynikiem oceny najbiedniejszych warstw społeczeństwa. Jednym z kryteriów określających "odpowiedniość" zadośćuczynienia jest bowiem jego kompensacyjny charakter (zob. wyrok SN z 15 lutego 2006 r., IV CK 384/05, wyrok SN z 6 czerwca 2003 r., IV CKN 213/01). Oznacza to, że przyznana poszkodowanemu kwota powinna stanowić realną wartość ekonomiczną w odniesieniu do doznanej krzywdy, nie będąc przy tym jedynie wartością symboliczną, jak i nie stanowiąc źródła bezpodstawnego wzbogacenia poszkodowanego (wyrok SN z 28 września 2001 r., sygn. akt III CKN 427/00 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie, sygn. akt I ACa 510/05 z 29 września 2005 r.). Zdaniem Sądu Okręgowego zasądzone tytułem zadośćuczynienia sumy na rzecz każdego z powodów kryteria te spełniają.

Sąd uznał, że odsetki od dochodzonego zadośćuczynienia należą się powodom zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 06 listopada 2012 roku do dnia zapłaty na podstawie art. 481 § 1 k.c. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 marca 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Ustęp 2 tego artykułu stanowi natomiast, że w przypadku, gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania, okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego. W terminie, o którym mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania. W świetle opisanych regulacji prawnych należało przyjąć, że świadczenie z tytułu naprawienia szkody dochodzone od zakładu ubezpieczeń jest świadczeniem terminowym. Ubezpieczyciel wyjaśnił okoliczności sprawy i przyznał zadośćuczynienie w terminie określonym w ust. 2 art. 14 w/w ustawy, a mianowicie w dniu 05 listopada 2012 r. Dlatego Sąd uznał, że w tym przypadku termin do zaspokojenia zgłoszonych roszczeń powodów z tytułu zadośćuczynienia upłynął z dniem przyznania zadośćuczynienia częściowego, a od dnia następnego strona pozwana popadła w opóźnienie. Zauważyć przy tym należy, iż zgłoszenie szkody niemajątkowej miało miejsce blisko 6 lat po zdarzeniu, kiedy to strona pozwana знаła już ugruntowane stanowisko judykatury w zakresie zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej, w odniesieniu do zdarzeń sprzed nowelizacji art. 446 k.c., zatem w chwili przyznawania zadośćuczynienia przez ubezpieczyciela wszelkie okoliczności zdarzenia i jego skutki były stronie pozwanej już znane.

Za nieuzasadnione Sąd uznał stanowisko strony pozwanej odmawiającej zwrotu wszelkich kosztów pochówku zmarłego męża powódki i potrącenie z należnego odszkodowania kwoty zasiłku pogrzebowego wypłacanego przez ZUS. Słusznie powódka powołała się na orzeczenie Sądu Najwyższego w zakresie odszkodowania z art. 446 § 1 k.c., jednak Sąd Okręgowy podzielając ten pogląd przywołuje nowsze stanowisko zawarte w uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2009 r. III CZP 140/08, według którego „Zasiłek pogrzebowy przewidziany w art. 77 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu odszkodowania dochodzonego na podstawie art. 446 § 1 k.c.”

Podzielając zatem to stanowisko Sąd zasądził dochodzoną kwotę z tego tytułu w pełnej wysokości, uznając iż wydatki składające się na żądane odszkodowania nie były kwestionowane, bowiem strona pozwana nie wypowiedziała się,

co do twierdzeń powódki w tym zakresie. Zresztą wydatki składające się na przedmiotową szkodę mieszczą się w dyspozycji wskazanego przepisu, były celowe i związane z pochówkiem męża powódki oraz udokumentowane stosownymi fakturami VAT. Niestety, ponieważ pełnomocnik powódki cofnął wniosek o przeprowadzenie dowodu z akt szkody strony pozwanej, zawierających przebieg postępowania likwidacyjnego, a Sąd dowód ten pominął, nie wykazała powódka ani daty wezwania strony pozwanej do zapłaty tego odszkodowania, ani daty wypłaty świadczenia częściowego, co spowodowało, iż odsetki od tej części powództwa, wobec braku innych danych Sąd uznał za zasadne dopiero od daty wytoczenia powództwa i od tej daty zasądził wskazaną sumę 5060,46 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 24 kwietnia 2013 r. (pkt I. sentencji wyroku).

Kolejne roszczenia dochodzone przez powodów to odszkodowanie z art. 446 § 3 k.c. Z tego tytułu powodom przyznano następujące kwoty: powódce 30000zł i powodowi 35000zł. Powodowie nie wykazali, by po ich stronie doszło do dalszego „znaczniejszego” pogorszenia sytuacji życiowej, wynikające ze śmierci ich męża i ojca J. N.. Sytuacja majątkowa rodziny powodów była przeciętna, a nawet powodowie żyli za życia J. N. z dnia na dzień o czym świadczy ich poziom życia i zebrany majątek. Sam J. N. jeździł kilkuletnim samochodem D. (...), a żonie kupił również samochód używany z „niższej półki” D. (...). Małżonkowie nie posiadali oszczędności, nie mieli samodzielnego mieszkania czy domu - mieszkali „kątem” u rodziców powódki, nie jeździli na zagraniczne wycieczki, czy wczasy. Powódka nie potrafiła wskazać takich wyjazdów. J. N. przed założeniem działalności gospodarczej miał pracować w branży budowlanej „na czarno”, a gdy działalność zarejestrował jego dochód narastająco za okres od lipca do grudnia 2005 r. wyniósł 4546 euro (a nie jak wskazywała powódka za grudzień 2005), a za cały okres tej działalności do śmierci (dane za okres od lipca 2005 r. do maja 2006 r.) jego dochód wyniósł 12550 euro. Zatem twierdzenia powódki, że mąż zarabiał 18000 zł miesięcznie są gołosłowne i wynikają z błędnej interpretacji przedłożonych kopii dokumentów niemieckich. Średni miesięczny dochód J. N. przed śmiertelnym wypadkiem wynosił zatem około ~1255 euro miesięcznie, co stanowiłoby równowartość około 4500-4800 zł. Uwzględniając koszty utrzymania męża powódki w B., odpłatność za mieszkanie oraz wyżywienie i inne wydatki bieżące, a także cotygodniowe przyjazdy do kraju do rodziny oraz pomoc materialną udzielaną rodzicom, świadczą, że rodzina powodów przed śmiercią J. N. żyła skromnie, zaspokajając bieżące potrzeby żony i syna. Powódka przed śmiercią męża podjęła pracę sezonową przy sprzedaży lodów od kwietnia do października, przez co rodzina nie pojechała na ostatnie przez wypadkiem wakacje 2005 r. Obecnie powódka posiada stałą pracę uzyskując wynagrodzenie około 1300 zł miesięcznie, natomiast powód otrzymuje rentę od strony pozwanej w wysokości 1060 zł miesięcznie. Nadal mieszkają z rodzicami powódki, z tym że już we troje, gdyż powódka posiada obecnie 5 letnią córkę na którą otrzymuje dobrowolne świadczenia od ojca dziecka – brata męża. Powódka za środki pochodzące z odszkodowań uzyskanych od strony pozwanej kupiła samodzielne mieszkanie do remontu, którego nie dorobili się małżonkowie w czasie małżeństwa, ani na nie nie odłożyli oszczędności. W tych okolicznościach przyznane dotychczas odszkodowanie za pogorszenie sytuacji życiowej powodów należy uznać za odpowiednie, a żądania zgłoszone w pozwie za nieuzasadnione w całości.

Powodowie wbrew rozkładowi ciężaru dowodu z art. 6 k.c. nie wykazali ani wyższej szkody niemajątkowej, ani znacznego pogorszenia sytuacji życiowej ponad przyznane sumy i terminu wymagalności roszczenia o zwrot kosztów pogrzebu.

Dlatego powództwa ponad sumy zasądzone w pkt I i II zostały oddalone w pkt III sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 2 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. i art. 100 k.p.c. stosunkowo rozdzielając koszty przy uwzględnieniu wyniku w jakim każda ze stron wygrała i przegrała spór. Przy czym pełnomocnik powodów złożył spis kosztów i wniósł o zasądzenie kosztów zgodnie ze spisem. Sąd uwzględnił w rozliczeniu stron jedynie kwotę wynikającą ze spisu, będąc związany wnioskiem pełnomocnika powodów złożonym na ostatniej rozprawie bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku (art. 109 k.p.c.), mimo iż pominął on poniesione koszty opłat sądowych i wydatków. Powódka wygrała w 17,32%, a powód wygrał w 25,49% swoich roszczeń, ulegając w pozostałej części. Przedłożony spis kosztów opiewał na sumę 14 679,72 zł, w tym 7217 zł *2 tytułem kosztów zastępstwa oraz koszty dojazdu 245,72 zł, co oznaczało, iż na każdego z powodów przypadła kwota 7339,86 zł. Dlatego powódce należny był zwrot kosztów w kwocie 1752,12 zł (7339,86 zł *17,32%), zaś powodowi 2749,97 zł (7339,86 zł *25,49%). Z kolei koszty strony pozwanej wyniosły 14417 zł, a więc po 7208,50 zł przypadające na każdego z powodów. Z tej kwoty

należne koszty od powódki wyniosły 5959,98 zł (7208,50 zł * 82,68%), natomiast od powoda 5371,05 zł (7208,50 zł * 74,51%). Zatem po stosunkowym rozdzieleniu kosztów stronie pozwanej należne były koszty od powódki 4688,72 zł (5959,98 zł – 1752,12 zł) i od powoda 3500,12 zł (5371,05 zł – (...).97 zł) i takie kwoty zostały zasądzone od nich w pkt V sentencji wyroku.

Ponieważ powodowie zostali zwolnieni od kosztów sądowych ponad kwotę 500 zł w zakresie opłat i wydatków każdy z nich, Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych obciążył kosztami sądowymi stronę pozwaną, nakazując jej uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Świdnicy kwotę 4899 zł, tytułem części opłaty sądowej od uwzględnionej części powództw oraz tytułem zwrotu wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa. Na koszty te składała się brakująca opłata sądowa 4503 zł i wydatki na koszty dowodu z opinii biegłych psychiatry i psychologa 396 zł, stąd orzeczenie zawarte w pkt IV sentencji wyroku.